

ਭਾਗ-1

ਕੱਢ ਦੇ ਸੁਪਨੇ

ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ

ਕੱਚ ਦੇ ਸੁਪਨੇ

..... ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਕਿਉਂ ਸੈ ਰਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ?

ਨਾਲੇਂ ਹਾਂ ਸੁਪਨੇ ਕੱਚ ਦੇ ਨੂੰ ਹੁੰਦੇ,
ਕੱਚ ਦੇ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ,
ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਸਿੰਗਾਰ ਲਈ ਸੀਸ਼ਾ ਬਣਾ ਲਵੇ
ਚਾਹੇ ਤੋੜ ਸੀਨੇ ਜ਼ਖਮ ਖਾ ਲਵੇ।

ਲੇਖਕ - ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

(ਭਾਗ-ਪਹਿਲਾ)

“ਉੱਠ ਖੜ੍ਹ ਕੁੜੀਏ ਦੇਖ ਸਮਾਂ ਕਿੰਨਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਉੱਠ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ”। (ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਅਪਣੇ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਜਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਕ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ)

“ਸੈ ਲੈਣ ਦੇ ਮੰਮੀ, ਮਸਾਂ - ਮਸਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਐਤਵਾਰ ਆਉਂਦਾ”। (ਰਜਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਬਬਲੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ), ਜੋ ਘਰ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੁੜੀ ਸੀ ।

“ਪੁੱਤ ਉੱਠਕੇ ਟੈਮ ਤੇ ਬੰਦਾ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਪੀਵੇ, ਨਾਲੇ ਮੈਂ ਵੀ ਕੱਖ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣੇ ਆ, ਫਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਤੇ ਸੁੱਤੇ ਰਵੇਂ”। (ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਅਪਣੇ ਜਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ)

“ਕਿਉਂ ਗਾਹ ਪਾਇਆ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਸੈ ਲੈਣ ਦੇ”। (ਘਰ ਦਾ

ਇਕਲੈਤਾ ਮੁੰਡਾ ਮਨਜੀਤ ਰਜਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਖਿੱਝ ਕੇ ਬੋਲਿਆ)।

“ਆਹੋ ਮੱਕੀ ਗੁੱਡ ਕੇ ਆਏ ਸੀ ਨਾ ਰਾਤ, ਜਿਹੜੇ ਥੱਕ ਗਏ ਹੁਣ ਨੀਂਦ ਨੂੰ ਉਤਰਦੀ ਥੋੜੀ“। (ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ) ।

“ਮੰਮੀ ਕਿਉਂ ਲੱਗੀ ਆ ਏਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਲਾਉਣ, ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਤਾਂ ਹੈਗਾ ਏਨ੍ਹਾ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰਨੀ ਆ ਅਪਣੀ“। (ਘਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੁੜੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਬੋਲੀ) ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਚਾਹ ਦੀ ਵਾਟੀ ਸੀ, ਤੇ ਅਪਣੀ ਮੰਮੀ ਨੂੰ ਚਾਹ ਫੜਾਉਂਦੀ ਬੋਲੀ - “ਤੂੰ ਚਾਹ ਪੀ, ਨਾਲੇ ਸਬਜ਼ੀ ਮੈਂ ਬਣਾਤੀ ਤੇ ਤੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਰੋਟੀ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਏਹ ਉੱਠਣ ਗੇ ਤਾਂ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਲਾਅ ਦਊਂ।”

ਲੈ ਪੁੱਤ ਆਪੇ ਕਰੀ ਜਾਂਦੀ ਆ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ, ਏਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੰਮ ਲਾ ਲਿਆ ਕਰ ਕੇਈ, ਨਾਲੇ ਕੁੱਝ ਸਿੱਖ ਲੈਣ ਗੀਆਂ ਹੁਣ ਤੇਰੇ ਤੋਂ , ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਸੋਹਰੇ ਜਾਕੇ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਖਰਾਬ ਹੀ ਕਰਨਾ ਏਨ੍ਹਾ ਨੇ । ਹਾਂ ਨਾਲੇ ਪਤਾ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲੱਗਜੂ ਜਦੋਂ ਤੇਰਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਏਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਊ ਘਰ ਦਾ ਸਾਰਾ,

ਮੈਂ ਨੂੰ ਕਰਾਉਣਾ ਕੁੱਝ ਵੀ ਏਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ , ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਤੇ ਚਾਂਬਲਦੀਆਂ ਨੇ। (ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਛੋਟੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂਨ੍ਹਾਂ ਮਾਰਦੇ ਕਿਹਾ)।

“ਲੈ ਮੰਮੀ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿੱਥੋਂ ਆਈ ਵਿੱਚ” ।
(ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਹੈਰਾਨੀ ਜੇ ਨਾਲ ਅਪਣੀ ਮੰਮੀ ਵੱਲ ਦੇਖਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ) ।

ਬਬਲੀ ਰਜਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਤੇ ਬੋਲੀ "ਆਹੋ ਏਹਦਾ ਵਿਆਹ ਆਪਾਂ ਕੋਲ ਪਿੰਡ ਹੀ ਕਰਦਾ ਗੇ", ਸਵੇਰੇ- ਸਵੇਰੇ ਚਾਹ-ਰੋਟੀ ਬਣਾਕੇ ਦੇ ਜਿਆ ਕਰੂ , ਰਜਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਕੀ ਉਸਦੀਆਂ ਦੇਵੇਂ ਭੈਣਾਂ ਵੀ ਉੱਠ ਹੱਸਣ ਲੱਗੀਆਂ ਤੇ ਮਨਜੀਤ ਅਜੇ ਵੀ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਆਹੋ ਤੂੰ ਨਾਂ ਸੁਧਰੀ ਪਰ, (ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਪਿਆਰ ਜੇ ਨਾਲ ਅਪਣੀ ਕੁੜੀ ਬਬਲੀ ਦੇ ਥੱਪੜ ਮਾਰਦੇ ਕਿਹਾ) ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਤੇ ਬਬਲੀ ਨੇ ਅਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾ ਲਈ ਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਆ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਲਿਪਟ ਗਈਆਂ ਤੇ ਏਨੇ ਨੂੰ ਮਨਜੀਤ ਵੀ ਉੱਠ ਗਿਆ । ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੁੜੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਛੋਟੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਭਾਈ ਅਪਣੀ ਮੰਮੀ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ।

"ਚੱਲ ਹੁਣ ਉਠੋ, ਅਪਣਾ ਮੂੰਹ ਧੋਵੋ ਤੇ ਬੁਰਸ਼ ਕਰੋ, ਫਿਰ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਪੀਓ, ਬਬਲੀ ਤੂੰ ਪੁੱਤ ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜ ਦੀ ਤੇ ਤੂੰ ਕੁੜੀਏ ਝਾੜੂ ਲਾ ਦੀ, ਮੈਂ ਚੱਲੀ ਆਂ ਕੱਖ ਲੈਣ, ਦੇਖਦੀ ਆ ਜੇ ਕਿਤੋਂ ਮਿਲੇ" ।
ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਅਪਣੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਗਿਣਾ ਕੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪੱਲੀ ਤੇ ਦਾਤਰੀ ਫੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲ ਗਈ।

ਮਨਜੀਤ ਅਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੋਟੀ ਖਾਏ ਬਾਹਰ ਖੇਡਣ ਨਿਕਲ ਗਿਆ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਉਹਨੂੰ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰਦੀ ਰਹਿ ਗਈ, ਕਿ ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਚੱਲ ਜੀ ਖੇਡਣ। ਪਰ ਮਨਜੀਤ ਨੇ ਇੱਕ ਨਾ ਸੁਣੀ ਤੇ ਬਾਹਰ ਭੱਜ ਗਿਆ ।

ਘਰ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਮੁੰਡਾ ਤੇ ਚਾਰ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਭਰਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਵੱਧ ਮਿਲਦਾ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਹਿੰਦਾ।

ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਸਮਝਦਾਰ ਤੇ ਸਿਆਣੀ ਕੁੜੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਹੀ ਸੀ , ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿਹੜਾ ਕੰਮ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਤੇ ਕਿਸ ਕੋਲੋਂ ਕੰਮ ਕਿਵੇਂ ਕਰਾਉਣਾ । ਉਹ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਜਲਦੀ ਉੱਠ ਨਹਾ ਕੇ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਚਾਹ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀ ਤੇ ਅਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਵਟਾਉਂਦੀ। ਉਸਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਘਰ ਦੀਆਂ

ਬਾਕੀ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਏਨਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਪੜਾਈ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਧੀਆ ਹੀ ਸੀ , ਪਰ ਉਸਦਾ ਮਨ ਪੜਾਈ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗਦਾ। ਦਰਅਸਲ ਉਹ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਖਿਡਾਰਨ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਰੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਖਿਡਾਰਨ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਪਣਾ ਨਾਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜਰੂਰ ਚਮਕਾਵੇ ਗੀ।

ਉਸਦਾ ਏਹ ਸੌਂਕ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਪੂ ਤੋਂ ਪਿਆ ਸੀ, ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਤੇ ਅਪਣੀ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਵਰਗਾ ਬਣਨ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦਾ, ਪਰ ਅਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਏਹ ਸੁਪਨਾ ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾ ਜਿਹਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਛੱਡੀ।

ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਪੰਜ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਕੋਈ ਸੌਖੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਅਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਅਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਏਹ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਜਾਣਦੀ ਸੀ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਭਾਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਾਇਆ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ

ਚੱਕਿਆ ਗਿਆ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਆ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਯਾਦ।

ਸਾਰੇ ਕਰੀਬੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਗਏ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋੜ ਸੀ। ਤਾਹੀਓਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਬੁਰੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਪਣਿਆਂ ਤੇ ਪਰਾਇਆ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ। ਏਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੇ ਹੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਸਿਆਣੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਵੀ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀ, ਕਦੇ ਮਿਸਤਰੀ ਨਾਲ ਕਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਦੇ ਅਪਣੀ ਮੰਮੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰ ਝਾੜੂ ਪੇਚਾ ਕਰਦੀ ਤੇ ਬਦਲੇ ਚ ਜੋ ਪੈਸੇ ਮਿਲਦੇ, ਉਸੇ ਨਾਲ ਹੀ ਘਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚੱਲਦਾ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਵੀ ਭਰਦੀ। ਘਰ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਨਾਲ ਹੀ ਛੱਤ ਚੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ।

ਘਰ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਸੀ। ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੇ - ਥੋੜ੍ਹੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਜੋੜੀ ਜਾ

ਰਹੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਚਾਰ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਵੀ ਉਸਨੇ ਇਕੱਲੀ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤੇ ਮਨਜੀਤ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਉਹ ਜਲਦੀ ਦਵਾਈ ਬੂਟੀ ਵੀ ਨਾ ਲੈਂਦੀ। ਸੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿਸੇ ਨੇ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਰਦ ਇੱਕ ਮਾਂ ਅਪਣੇ ਸੀਨੇ ਵਿੱਚ ਲੁਕੇ ਲੈਂਦੀ ਏ ਸਿਰਫ਼ ਅਪਣੀ ਐਲਾਦ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ, ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਜਿੰਨਾਂ ਬਣਦਾ ਓਨਾ ਉਹ ਜਰੂਰ ਕਰਦੀ।

ਅਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੱਖਾਂ ਦੀ ਭਰੀ ਪੰਡ ਚੁੱਕੀ ਦੇਖ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਇੰਝ ਲੱਗਦਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਪੰਡ ਕੱਖਾਂ ਦੀ ਨਾ ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਪੰਡ ਹੋਵੇ।

ਉਸਨੂੰ ਇੰਨਾਂ ਜਰੂਰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਖਿਡਾਰਨ ਬਣਕੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿਉ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਚੌਂਦੀ ਛੱਤ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਵਾਉ।

ਆਥਣ ਵੇਲੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਨਬੇੜ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਮੈਚ ਦੇਖਣ ਬੈਠ ਜਾਇਆ ਕਰਦੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਖੇਡ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ - ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਸਿੱਖਦੀ ।

ਬਸੰਤ ਕੈਰ ਦਿਨ ਰਾਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੀ ਤੇ ਘਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ
ਚਲਾਉਂਦੀ। ਚਾਰ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਫਿਕਰ ਨੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ
ਅੱਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੱਝ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਸਨੇ ਕਦੇ
ਕਿਸੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੱਥ ਨਾ ਫੈਲਾਇਆ।

ਏਧਰ ਮੇਰੀ ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵੀ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਤੇ ਹੁਣ ਨੌਵੀਂ
ਜਮਾਤ ਲਈ ਮੈਂ ਨਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ
ਕਰਵਾਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ
ਹੀ ਸਕੂਲ ਸੀ।

ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਨਵੇਂ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ਸੀ। ਇਹ
ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਦੋ ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ ਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਮੈਂਨੂੰ
ਸਾਇਕਲ ਤੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਸਕੂਲ ਦਾ ਚਾਅ ਵੀ ਸੀ ਤੇ
ਡਰ ਵੀ, ਚਾਅ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਓਥੇ ਮੇਰੇ ਨਵੇਂ ਦੋਸਤ
ਬਣਨਗੇ ਤੇ ਡਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ
ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਕੁੱਟਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇ। ਓਥੇ ਦੀ ਸਕੂਲ ਵਾਲੀ
ਵਰਦੀ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਉਹ
ਸਕੂਲ, ਉਹ ਪਿੰਡ, ਤੇ ਓਥੇ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਜਵਾਕ ਬਿਲਕੁੱਲ ਨਵੇਂ ਸੀ
। ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬੱਚੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਏਥੇ ਲੱਗਣ ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਕਈ

ਬੱਚੇ ਏਥੋਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਏਥੇ ਨਾ ਲੱਗਦੇ। ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਤੇ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੱਚੇ ਏਥੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਕੂਲ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲਵੇ ਦੇ ਸੱਤ - ਅੱਠ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਆਉਂਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਜਮਾਤਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ।

ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਮੈਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲਾਈਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਬੈਂਚ ਤੇ ਬੈਠਾ, ਤੇ ਓਥੇ ਹੀ ਤੀਸਰੀ ਲਾਈਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਖੀਰ ਤੋਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਛੱਡਕੇ ਓਥੇ ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਜਿਹੀ ਕੁੜੀ ਬੈਠੀ । ਮੈਂਨੂੰ ਇੰਝ ਲੱਗਿਆ ਵੀ ਏਹ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਇੱਥੇ ਇਕੱਲੀ ਹੀ ਐ, ਜਿਹੜੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ। ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ।

ਉਸਦੀ ਭੇਲੀ ਤੇ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਜਿਹੀ ਸੂਰਤ ਉਸਨੂੰ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਬਣਾ ਰਹੀ । ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਨਾ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਰਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹਟ ਰਹੀਆਂ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ?

ਉਹ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤਾ ਨੀ ਸੀ ਬੋਲਦੀ । ਮੈਂ ਜਦ ਵੀ ਉਸ ਵੱਲ ਦੇਖਦਾ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਧਿਆਨ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਫਰੇਲੀ ਜਾਂਦੀ। ਮੈਂ ਏਹ

ਸੋਚੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਐ ਬਾਹਰ, ਜੇ ਏਹ ਦੇਖੀ
ਜਾਂਦੀ ਆ।

ਮੈਂ ਅਜੇ ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਏਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਘੁੰਮਿਆ। ਜਦੋਂ
ਅਧਿਆਪਕਾ ਜੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗਏ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਉੱਠ ਕੇ
ਦੇਖਿਆ ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਖੇਡ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਸੀ । ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ
ਹੋਇਆ ਤੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਕਿਵੇਂ ਪਾਗਲਾਂ ਵਾਂਗ ਬਾਹਰ ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ
ਹੀ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਆ, ਏਹੋ ਜਿਹਾ ਕੀ ਐ, ਖੇਡ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਹੀ ਤਾਂ
ਹੈ।

ਉਸਦੀ ਇਸ ਆਦਤ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਟੋਕ
ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਉਹ ਫਿਰ ਨਾ ਹੱਟਦੀ । ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ
ਅਪਣੀ ਮਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਂਝ ਹੀ ਉਹ
ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਦੀ ਰਹਿੰਦੀ । ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਦੀ
ਇਸ ਹਰਕਤ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ
ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਹੋਈ , ਡਰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਵੀ ਕਿੱਧਰੇ ਕੁੱਝ
ਪੁੱਠਾ ਹੀ ਨਾ ਬੋਲਦੇ । ਮੈਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਪਤਾ ਲੱਗਾ।

ਇਹ ਕੁੜੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਹੀ ਸੀ। ਉਸਦਾ

ਨਾਮ ਵੀ ਮੈਂਨੂੰ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਜਦੋਂ ਸਵੇਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ। ਨਵੀਂ ਜਮਾਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹਾਲੇ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲੇ। ਇਸੇ ਲਈ ਨਾਮ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੱਗੀ। ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਆਪਕ ਜੀ ਨੇ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਲਈ ਵੀ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਨਾਮ ਪੁੱਛੇ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਲਈ ਏਹ ਖੇਡ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਹੀ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੀ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਉਸਦੀ ਜਾਨ। ਪਰ ਮੈਂ ਅਜੇ ਉਸਦੀ ਇਸ ਸੋਚ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਸੀ। ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਲੰਘ ਗਏ ਇਸ ਨਵੇਂ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ, ਤੇ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਏਥੇ ਵਧੀਆ ਦੇਸਤ ਵੀ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਾ ਪੁੱਛ ਸਕਿਆ, ਕਿ ਉਹ ਕਿਉਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬਾਹਰ ਦੇਖਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਮੈਂ ਓਥੇ ਅਪਣੇ ਕਿਸੇ ਦੇਸਤ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾ ਪੁੱਛਿਆ।

ਹੁਣ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵੀ ਪੈ ਗਈਆਂ। ਮੈਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਅਪਣੇ ਨਾਨਕੇ ਪਿੰਡ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਓਧਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣੀ ਮੰਮੀ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਝੋਨਾ ਲਾਇਆ। ਜੇਠ - ਹਾੜ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਦੋਂ

ਸਿਰੇ ਦੀ ਧੁੱਪ ਨਾਲ ਖੂਨ ਵੀ ਸੁੱਕਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਜਾਨ ਵੀ
ਸਰੀਰ ਛੱਡ ਭੱਜਣ ਨੂੰ ਫਿਰਦੀ ਐ।

ਜੇਠ ਹਾੜ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਤਪਾ ਰਿਹਾ
ਕਿਉਂ ਯਾਰ ਮੇਰੇ ਨੂੰ ਸਤਾ ਰਿਹਾ,

ਪੈਰੀਂ ਚੱਪਲ ਵੀ ਉਹਦੀ ਟੂਟੀ ਹੋਈ
ਜਿਵੇਂ ਕਿਸਮਤ ਸਾਰੀ ਸੁੱਤੀ ਹੋਈ,

ਅੱਖਾਂ ਚੈ ਵੀ ਅੱਥਰੂ ਕਿਰਦੇ
ਨਾਲ ਪਸੀਨੇ ਦੇ ਨਹਾ ਰਿਹਾ,

ਦੱਸ ਤਾਂ ਦੇ ਤੂੰ ਰੱਬ ਬਣਕੇ,
ਕਿਉਂ ਯਾਰ ਮੇਰੇ ਨੂੰ ਸਤਾ ਰਿਹਾ।

ਮੈਂ ਨਾਨਕੇ ਪਿੰਡ ਇਸ ਵਾਰ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਹੀ ਲਾ ਕੇ ਮੁੜ
ਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਦਸ ਦਿਨ ਅਪਣੀ ਭੂਆ ਕੋਲ ਕੱਟੇ, ਬਾਕੀ ਪੰਜ
ਦਿਨ ਮੈਂ ਘਰ ਹੀ ਸੀ । ਇੱਕ ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਸਕੂਲ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ
ਸੀ। ਛੁੱਟੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਵਾਪਿਸ ਸਕੂਲ
ਆਏ। ਛੁੱਟੀਆਂ ਕਦੇ ਖ਼ਤਮ ਹੋਈਆਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ, ਖੈਰ

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਕੂਲ ਪੁੱਜਾ ਤਾਂ ਹੁਣ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦਾ ਰੰਗ ਵੀ ਪਹਿਲਾ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਾਂਵਲਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਏਨੀ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਣਾ, ਤੇ ਸਰੀਰ ਵੀ ਪਹਿਲਾ ਨਾਲੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਇਹ ਸਾਵਲਾਂ ਰੰਗ ਸੱਚੀ ਮੈਂਨੂੰ ਮੇਰੀ ਸਵੇਰ ਦੀ ਚਾਹ ਵਰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਅੱਖਾਂ ਖੁੱਲਦੀਆਂ। ਉਸਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਚੁੱਪ ਜਿਹੀ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਕਹਿੰਦੀਆਂ।

ਉਹ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੀ । ਮੈਂ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ, ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਸੋਚਕੇ ਮੈਂ ਨਾ ਬੁਲਾਉਂਦਾ । ਜੇ ਕੁੱਝ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਬੋਲਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੱਸ ਸਕਿਆ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਅਪਣੀ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ। ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੁੱਝ ਲਿਖਿਆ ,,

ਸਿਫਤ ਕਰਾਂ ਦੱਸ ਕਿਵੇਂ
ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ,
ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ
ਸਾਨੂੰ ਅਦਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ,

ਪਿੰਡ ਤੇਰਾ ਪਤਾ ਨਹੀ
ਪਰ ਦਿੱਲ ਚ ਵੱਸਦੀ ਏ,
ਸੋਹਣੀ ਲੱਗਦੀ ਏ
ਜਦੋਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੱਸਦੀ ਏ।

ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਇਬਾਦਤ ਏ
ਇਸ਼ਕ ਹੋਗਿਆ ਲੱਗਦਾ ਏ,
ਤੇਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ
ਰਸ਼ਕ ਹੋਗਿਆ ਲੱਗਦਾ ਏ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੁੱਟ ਸੀਨੇ ਨਾਲ
ਲਾ ਕੇ ਰੱਖਦੀ ਏ,
ਸੋਹਣੀ ਲੱਗਦੀ ਏ
ਜਦੋਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੱਸਦੀ ਏ ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹੱਥ ਫੜਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਝ ਲਿਖਾਇਆ ਹੋਵੈ।
ਅਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਏਹ ਦੇ ਲਾਈਨਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ।
ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਓਸੇ ਵੱਲ

ਰਹਿੰਦਾ। ਮੈਂਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਬਤੀਤ ਹੋਈਆਂ ਨੇ ਤੇ ਮੈਂ ਕੁੱਝ ਪੁੱਛਿਆ ਵੀ ਨਾ। ਉਸ ਵਕਤ ਮੈਂਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਦਾ ਨਾਮ - ਨਾਮ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੇ ਕੁੱਝ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਣ ਲੱਗੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਖੇਡਣ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਖਿੜ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸਦੇ ਦਿੱਲ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਲਈ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਚੋਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੇ ਅਪਣਾ ਨਾਮ ਲਿਖਵਾਇਆ, ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖਵਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਂ ਵੀ ਅਪਣਾ ਨਾਮ ਲਿਖਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਸ਼ਤਰੰਜ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਲਿਖਵਾਇਆ ਤੇ ਉਸਨੇ ਰੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਵਿੱਚ।

ਮੈਂਨੂੰ ਓਥੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਆਈ ਹੋਈ, ਉਹ ਓਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੜਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ ਦੀ ਕਪਤਾਨ ਸੀ। ਮੈਂਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਮੈਂਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇੰਨਾਂ ਖੇਡਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ, ਪਰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤੀ ਸ਼ਤਰੰਜ ਜਰੂਰ ਖੇਡਣਾ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਕੀ ਸੋਚ ਕੇ ਅਪਣਾ ਨਾਂ ਲਿਖਵਾ ਬੈਠਾ।

ਕਈ ਹੋਰ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਅਪਣਾ ਅਪਣਾ ਨਾਮ ਲਿਖਵਾਇਆ। ਪੂਰੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਈ ਵੀ, ਤੇ ਕਈਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਾਡੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਮੇਰੀ ਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਹੋਈ। ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਖਿਡਾਰਨ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਮੈਂਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬਾਹਰ ਕਿਉਂ ਦੇਖਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੇ ਅਪਣਾ ਨਾਮ ਲਿਖਵਾਇਆ ਸੀ, ਮੈਂਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ ਪੜਾਈ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਹੀ ਅਪਣਾ ਨਾਮ ਲਿਖਵਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੇ ਮੈਂਨੂੰ ਉਦੋਂ ਗ਼ਲਤ ਸਾਬਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ।

ਅਖੀਰ ਉਹ ਦਿਨ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਸਕੂਲ ਖੇਡਣ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚੇ ਖੇਡਣ ਆਏ ਹੋਏ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਇੰਝ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਏਥੇ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਸਭ ਨੇ ਅਪਣੀ ਅਪਣੀ ਖੇਡ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬੱਚੇ ਅਪਣੀ ਅਪਣੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਵੀ ਰੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਜੇਤੂ

ਰਹੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਮੈਚ ਹਲੇ ਦੇ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਸੀ।
ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਮੈਡਲ ਦਿੱਤਾ
ਗਿਆ ਤੇ ਮੈਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਰਜਾ ਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਕੀਤਾ ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਝ ਨਾ ਮਿਲਿਆ।

ਮੈਂ :-- "ਤੂੰ ਤਾਂ ਵਾਲੀ ਤੇਜ਼ ਆ, ਤੈਨੂੰ ਦੇਖ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ
ਵੀ ਤੂੰ ਏਨਾ ਵਧੀਆ ਖੇਡ ਦੀ ਹੋਵੇਂ ਗੀ, ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣ ਤੇ
ਵਧਾਈਆਂ", (ਮੈਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਡਰਦੇ ਡਰਦੇ ਨੇ ਅੱਜ ਬੁਲਾ ਕੇ
ਕਿਹਾ)

ਸੁਖਵਿੰਦਰ :-- ਧੰਨਵਾਦ ਜੀ (ਉਹ ਮੁੜ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ
ਮੁਸਕਰਾਈ ਤੇ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ, ਇਹ ਉਸਦੇ
ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਬਦ ਸਨ ਜੋ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਕਹੇ ਗਏ) ਥੋੜ੍ਹਾ
ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜੀ ਕੁੱਝ ??

ਮੈਂ :- ਨਹੀਂ ਜੀ, ਏਥੇ ਕਿਹੜਾ ਮੈਡਲਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰਾਂ ਲੱਗਿਆ
ਹੋਇਆ ਵੀ ਸਭ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ, ਜੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਉਹ ਲੈ ਗਿਆ।
(ਮੇਰੇ ਏਨਾ ਕਹਿੰਦੇ ਉਹ ਹੱਸਣ ਲੱਗੀ। ਮੈਂ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ
ਸੋਚਿਆ, ਵੀ ਮੈਂ ਏਹ ਕੀ ਬੋਲੀ ਜਾ ਰਿਹਾ)

ਸੁਖਵਿੰਦਰ :- ਚੱਲ ਉਦਾਸ ਨਾ ਹੋਈ, ਅਗਲੀ ਵਾਰੀ ਵਧੀਆਂ
ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਆਵੀਂ ।(ਉਸਨੇ ਦਿਲਾਸਾ ਜੇ ਦਿੰਦੇ ਕਿਹਾ)

ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਂਨੂੰ ਅਪਣੀ ਖੇਡ ਹਾਰ ਜਾਣ ਦੇ ਦੁੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸੀ ।

ਦੇ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਮੈਚ ਵੀ ਸੀ, ਤੇ ਮੈਂ ਉਹ
ਮੈਚ ਦੇਖਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਓਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ
ਜਾ ਸਕਦੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਸ ਦਿਨ ਖੇਡਾਂ ਹੋਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ
ਸਕੂਲ ਦੇ ਪੀ. ਟੀ. ਅਧਿਆਪਕ ਜੀ ਵੀ ਗਏ ।

ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਹ ਵਾਪਿਸ ਸਕੂਲ ਆਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦਾ
ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂਨੂੰ ਪਤਾ
ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੱਬਡੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ
ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਮੈਂਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ
ਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਸਵੇਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਨਾ
ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਜੋ
ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਏ । ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਂਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ
ਲੱਗਿਆ, ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੱਤਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।
ਓਥੇ ਹੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਵਿਸੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ
ਸਨਮਾਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਕਿ “ਏਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸਾਡੇ
ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ,” ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਦੇ ਜਿੱਤੇ ਹੋਏ

ਮੈਡਲ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦੇ ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਤੇ ਅਪਣੇ ਵਲੋਂ ਵੀ
ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੈਂ ਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਵਧੀਆ ਦੋਸਤ ਬਣ ਗਏ
ਸਨ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਭੋਲੀ ਜਿਹੀ ਤੇ ਚੁੱਪ ਚਪੀਤੀ ਜਿਹੀ ਸਮਝਦਾ
ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਇੰਝ ਲੱਗਿਆ
ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇੰਨੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਾਂ ਕੀਤੀਆਂ
ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਉਸਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਦੋਸਤ ਨਾ
ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਚੁੱਪੀ ਪਿੱਛੇ ਸੱਚੀ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਲੁਕਿਆ
ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਘਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਾਰੇ
ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ, ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਕੁੱਝ ਦੱਸਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ
ਪੁੱਛਿਆ। ਹਾਂ ਉਸਨੇ ਇੰਨਾਂ ਜਰੂਰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਉਸਦੇ
ਪਿਤਾ ਹੁਣ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ
ਕੋਣ ਕੋਣ ਹੈ। ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮੈਂ ਅਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ
ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ।

ਹੁਣ ਨੇਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਸਾਲ ਕਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਲੱਗਾ, ਪੇਪਰ ਆਏ ਤੇ ਫਿਰ ਨਤੀਜਾ। ਸਾਡੀ ਸਾਰੀ ਜਮਾਤ
ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਮੁੰਡੇ ਤੇ ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਾਰੀ ਜਮਾਤ ਪਾਸ ਸੀ,

ਮੈਂ ਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਵੀ ਵਧੀਆ ਨੰਬਰਾਂ ਨਾਲ ਪਾਸ ਸੀ ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ?

ਮੈਂਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਸ਼ਾਇਦ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਡਰ ਦੀ ਮਾਰੀ ਨੀ ਆਈ। ਮੇਰੇ ਨੰਬਰ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਏ ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਚਿੜਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁੱਝ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵੀ ਹੋਈਆਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਅਗਲੀ ਜਮਾਤ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਸਕਣ। ਛੁੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਉਸ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸੀ, ਮੈਂਨੂੰ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਅਪਣੀ ਉਸ ਦੇਸਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹਿੰਮਤ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਅੱਜ ਅਪਣੇ ਦਿੱਲ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਜੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਮੈਂ ਨੇਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦੱਸੂ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਜੇ ਵੀ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ। ਮੈਂ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਨਾ ਖੁਸ਼ ਸੀ, ਕਿ ਉਸ ਰਾਤ ਨੀਂਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ। ਕਦੇ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਦਾ ਇੱਧਰ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਕਰ ਲੈਂਦਾ, ਕਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਦੇ ਉੱਠ ਕੇ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ। ਸੋਚ ਸੋਚ ਕੇ ਘਬਰਾਹਟ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੋਚੂ। ਸਮਾਂ ਵੀ ਉਸ ਵਕਤ ਕੱਛੂ ਦੀ ਚਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਟਾਲ ਮਟੋਲ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਨੀਂਦ ਆਈ

ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਵੀ ਜਲਦ ਅੱਖ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈ। ਜਲਦੀ ਜਲਦੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ, ਸਾਇਕਲ ਚੱਕ ਘਰੇਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗਾ ਤੇ ਮੰਮੀ ਨੇ ਹਾਕ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, "ਪੁੱਤ ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਖਾਕੇ ਜਾ ਐਵੇ ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ", ਤੇ ਨਾਲ ਹੱਥ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਦਹੀਂ ਤੇ ਸ਼ੱਕਰ ਰਲਾਈ ਕੈਲੀ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਸੀ ਅੱਜ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ਆਂ ਨਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਤੇ ਮੂੰਹ ਮਿੱਠਾ ਕਰਕੇ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਇੰਝ ਹੀ ਕਰਿਆ ਕਰਦੀ। ਰੋਟੀ ਮੈਂ ਫਿਰ ਵੀ ਨਾਂ ਖਾਈ ਬਸ ਦਹੀਂ ਸ਼ੱਕਰ ਖਾ ਕੇ ਘਰੇਂ ਨਿਕਲ ਆਇਆ।

ਪੂਰੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਸੋਚੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਅਪਣਾ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਦੋਸਤ ਮੰਨਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਗੱਲ ਦੱਸਦੇ ਤੇ ਉਸਨੇ ਅਪਣੇ ਸੁਪਨੇ ਵਾਰੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਲੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋਕੇ ਉਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ ਤੇ ਵਧੀਆ ਅਕਾਦਮੀ, (ਮੋਹਾਲੀ) ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਉ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਅਪਣਾ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਉਸਦੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪੈਰ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਲੱਗ ਰਹੇ । ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬਸ ਇੱਕ ਸਾਲ ਹੀ ਹੋਰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਮੈਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸੀ। ਹੁਣ ਸੋਚਦਾ ਸੋਚਦਾ ਮੈਂ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕਿਤੇ ਨਾ ਦਿਸੀ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੈਂ ਸਮਝ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕੇ ਉਹ ਅੱਜ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਆਈ ਮੇਰਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਖਰਾਬ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਦੋ ਲਾਇਨਾਂ ਵੀ ਸੁਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ...

ਜੀ-ਜੀ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਨੀ
ਮੈਂ ਤੇਰਿਆਂ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਚੋਂ ,
ਹਲਦੀ ਦਾ ਰੰਗ ਬਣਾਇਆ
ਦੇਖ ਸਰੋਂ ਦਿਆਂ ਫੁੱਲਾਂ ਚੋਂ,

ਕਿੰਨਾ ਕੁੱਝ ਕਿੱਤਾ ਮੈਂ
ਤੈਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ,
ਪੀਪਨੀ ਬਣਾਈ ਬਰਸੀਨ ਦੀ
ਤੈਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ,

ਤੂੰ ਨਾ ਮੁੜ ਆਈ
ਰਹਿਗੀ ਯਾਦ ਸਾਡੇ ਪੱਲੇ ਨੀ,
ਦੇਖ ਕਣਕਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਵੀ
ਸੁਨਿਹਰੀ ਹੋ ਚੱਲੇ ਨੀ॥

ਅੱਜ ਤੀਜਾ ਦਿਨ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਸਕੂਲ ਨਾ ਆਈ । ਮੈਂਨੂੰ
ਉਸ ਵਾਰੇ ਸੋਚ ਸੋਚ ਕੇ ਫਿਕਰ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।
ਉਸ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਭਾਈ ਵੀ ਉਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ
ਸੀ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਮੈਂਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਲੱਗਿਆ । ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹੇਲੀ ਵੀ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਹਰਦੀਪ
ਸੀ। ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡੋਂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਦੇਵੇਂ ਇੱਕੋ ਸੀਟ ਤੇ
ਬੈਠਦੀਆਂ । ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਸਹੀ ਰਹੂ । ਹੁਣ
ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਵੇਲੇ, ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ।

ਮੈਂ :- “ਹਰਦੀਪ”, “ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੂੰ, ਉਹ ਏਨੇ ਦਿਨਾਂ
ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵੀ ਉਹ ਨਾ
ਆਈ, ਸਭ ਠੀਕ ਤਾਂ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਘਰੇ”? (ਮੈਂ ਹਰਦੀਪ ਨੂੰ
ਪੁੱਛਿਆ)

(ਉਸਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਸੀ ਵੀ ਅਸੀਂ ਵਧੀਆ ਦੇਸਤ ਆ ਤਾਹੀਓਂ ਉਸਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੁੱਝ ਪੁੱਛੇ ਮੈਨੂੰ ਸਭ ਕੁੱਝ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕੁੱਝ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਉਹ ਸੁਣਕੇ ਮੈਂ ਹੱਕਾ ਬੱਕਾ ਰਹਿ ਗਿਆ) ।

ਹਰਦੀਪ :- "ਹੋਰ ਵਿਚਾਰੀ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਕੀ ਕਰੇ? ਵਿਚਾਰੀ ਏਨੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੀ ਸੀ" ।
(ਉਸਨੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ)

ਮੈਂ :- "ਸੀ", "ਸੀ ਤੋਂ ਕੀ ਮਤਲਬ" , (ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਕੇ ਹਰਦੀਪ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ) ।

ਹਰਦੀਪ :- "ਮਤਲਬ ਏਹ, ਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਹਟਾ ਲਿਆ, ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਵੀ ਧਰਿਆ" ।

ਮੈਂ :- ਵਿਆਹ! ਮੈਂ ਸਮਝਿਆ ਨੀ, ਕੀ ਮਤਲਬ! (ਹੁਣ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਵੱਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਧੜਕਨਾਂ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸੀ)

ਹਰਦੀਪ :- "ਵਿਆਹ ਦਾ ਮਤਲਬ, ਵਿਆਹ" (ਉਸਨੇ ਬੜੇ ਔਖੇ ਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ)

ਪੇਪਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹਦੇ ਸੋਹਰੇ ਉਹਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਆਏ
ਸੀ ਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਸਹੇਲੀ ਅਸੀਂ ਦੋ ਜਣੀਆਂ ਵੀ
ਉਸਦੇ ਘਰ ਗਏ ਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ..... ..

.. ਸੋਹਰੇ ਵੀ ਦੇਖਣ ਤੈਨੂੰ ਆਏ ਹੋਣੇ ਆ
ਦੇਖ ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਗਨ ਉਹਨਾਂ ਪਾਏ ਹੋਣੇ ਆ,
ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਣੇ ਆਈ ਚੰਦ ਤੋਂ ਆ ਲੱਗਦੀ
ਸੁਣ ਤੇਰੇ ਵੀ ਤਾਂ ਦੰਦ ਮੁਸਕਾਏ ਹੋਣਾ ਆ ,
ਬੋਲ ਦੱਸ ਨੀਂ ਜੇ ਹੋਈ ਗੱਲ ਸਾਰੀ ਆ,
ਹੁਣ ਬੋਲਦੀ ਨਾ ਕਾਹਤੋਂ ਦੱਸ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਆ,
ਕਿਵੇਂ ਦੀ ਆ ਸੱਸ ਤੇਰੀ ਕਿਵੇਂ ਦਾ ਪਰੋਣਾ ਨੀ ,
ਦੱਸ ਸਾਡਾ ਜੀਜਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਏ ਸੋਹਣਾ ਨੀ .....?

..... ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਾਹਦਾ ਦੁੱਖ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।
ਅਸੀਂ ਪਾਗਲਾਂ ਵਾਂਗ ਬੋਲਕੇ ਮੁੜ ਆਏ ਤੇ ਉਹ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਾ
ਬੋਲੀ।

ਮੈਂ :- ਨਹੀਂ ਪਰ ਏਹ ਤਾਂ ਗ਼ਲਤ ਆ, ਉਹ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ
ਖੇਡਦੀ ਆ, ਤੇ ਹੁਣ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ

ਮੋਹਾਲੀ ਅਕਾਦਮੀ ਚ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਜਾਉ।(ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਤੇ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ)।

ਹਰਦੀਪ :- "ਵੀਰੇ ਸੁਪਨੇ, ਸਾਪਨੇ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ," ਸਾਡੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸੁਪਨੇ? ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਵੀ ਤਾਂ ਜਾਂਦਾ, ਵੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚੋਂ ਸਮਾਨ ਲੈਂਦੇ ਕੋਈ ਵੱਧ ਘੱਟ ਪੈਸੇ ਨਾ ਮੋੜ ਦੇ ਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਅਪਣੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰ ਸਕੀਏ। (ਏਹ ਗੱਲਾਂ ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਤੇ ਉਦਾਸ ਜਿਹੇ ਹੋਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕਹੀਆਂ)

ਮੈਂ :- ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਸਦੀ ਤਾਂ ਅਜੇ ਏਨੀ ਉਮਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਗੀ। ਫਿਰ ਉਹਦਾ ਵਿਆਹ ਤਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਇਆ। (ਮੈਂ ਹਰਦੀਪ ਨੂੰ ਕਿਹਾ)

ਹਰਦੀਪ :- ਵੀਰੇ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੱਸੋ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਓ ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦੂਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋਵੋ। ਏਹ ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ...

.... ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਉਸਨੇ ਅਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣੀ ਏ ਵਿਚਾਰੀ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਨਾਭੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਪਈ ਐ।

ਇੰਨਾ ਕੁੱਝ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਪੂਰਾ ਸੁੰਨ ਹੋ ਗਿਆ , ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਨਿੱਚੋਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਖਿਸਕ ਗਈ ਹੋਵੇ । ਮੈਂ ਸੋਚੀ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ, ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਕੁੱਝ ਦੇਖਿਆ ਹੋਣਾ।

ਮੈਂ ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਏਨਾ ਡੁੰਘੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦ ਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਾ ਲੱਗਿਆ ਕਦੇ ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜੀ ਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਜੀ ਦੀ ਹੁਣ ਕਲਾਸ ਲੱਗਣੀ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ । ਸਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਤੇ ਮੈਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬੈਠਾ ਹੀ ਸੀ । ਅਧਿਆਪਕ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਡੰਡਾ ਸੀ, ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਹ ਡੰਡਾ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਪਏ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਮਾਰਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲ ਗਿਆ। ਇਹ ਡੰਡਾ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹੀ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਮਾਰਿਆ, ਤੇ ਸਾਰੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਹੱਸਣ ਲੱਗੇ, ਮੈਂ ਵੀ ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਨੇ ਨਿੱਚੇ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਕਰ ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਲਈ। ਅਧਿਆਪਕ ਜੀ ਬੋਲੇ, " ਨੀਂਦ ਉੱਤਰ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਆ" । ਮੈਂ ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਹੋਈ ਤੇ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ।

"ਅੱਜ ਪਹਿਲੀ ਗਲਤੀ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਨਾ, ਜੇ ਅੱਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਆਰਾ ਏ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਆ ਦੇਖ ਲਓ, "(ਉਹ ਅਪਣੇ ਡੰਡੇ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਕਰ ਦਿਖਾਕੇ ਬੋਲੇ) ", ਤੇ ਫਿਰ ਸਭ ਨੂੰ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ।

ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਹੀ ਘੁੰਮੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਮਾਗ ਕਿਹੋ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਤੇ ਓਧਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅਜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਰ ਪਈ । ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਦੇ ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਹੰਝੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਰੁੱਕ ਰਹੇ, ਕਦੇ ਉਸਦਾ ਹੱਥ ਫੜਦੀ ਤੇ ਕਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਘੁੱਟਦੀ, ਤੇ ਕਦੇ ਅਪਣੇ ਹੰਝੂਆਂ ਨੂੰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੋਲੋਂ ਲੁਕਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ।

"ਕਿਵੇਂ ਆ ਕੁੜੀਏ, ਹੁਣ ਤੰਦਰੁਸਤ ਐ", ਅਚਾਨਕ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਤੇ ਪਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦਾ ਹਾਲ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ , ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ "ਠੀਕ ਆ ਜੀ " ਸ਼ਬਦ ਨਿਕਲੇ। ਉਸ ਵਕਤ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਠੀਕ ਆ।

ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਬ ਏਹਨੂੰ ਜਲਦੀ ਜਲਦੀ ਠੀਕ ਕਰਦੇ, ਇਹਦਾ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਿਆਹ ਧਰਿਆ ਹੋਇਆ । "ਵਿਆਹ!

ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਵੱਲ , " ਮਾਤਾ ਪਾਗਲ ਹੋਈ ਐ", ਵਿਆਹ ਆਲੀ ਉਮਰ ਤਾਂ ਹੋ ਲੈਣ ਦੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਕਿਉਂ ਕਾਹਲੀ ਕਰਦੀ ਏ, ਨਾਲੇ ਅਜੇ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੀਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਗੀ ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਕੁੜੀ ਪੜਦੀ ਵੀ ਹੋਈ । (ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋਕੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਏਹ ਗੱਲਾਂ ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕਹੀਆਂ)

ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਬ ਨੇ ਜਮਾਤਾਂ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਈ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਕੀ ਕਰੂ ਪੜ੍ਹਕੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਭਾਲਣਾ ਤਾਂ ਚੁੱਲਾ ਚੌਂਕਾਂ ਹੀ ਆ । ਨਾਲੇ ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਥੋਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ , ਨਹੀਂ ਕੋਣ ਮਾਂ ਅਪਣੀ ਧੀ ਨਾਲ ਏਦਾਂ ਕਰਦੀ ਆ, ਮੈਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਢੀਲੀ ਹੀ ਰਹਿਣੀ ਆ ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਝ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਏਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਅੱਜ ਵੱਡੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜਮਾਈ ਭਾਈ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਤਾਂ ਰੱਖੂ (ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਹੰਝੂਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਰੋਕਦੀ ਬੋਲੀ)। ਇੰਨਾ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਬੋਲਿਆ ਚੱਲ ਮਾਤਾ ਜਿਵੇਂ ਤੇਰਾ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਉਵੇਂ ਕਰ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਵੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੱਸਵੀਂ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਕਰਾ ਦਿੰਦੀ, "ਬਾਕੀ ਮਾਤਾ ਤੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਐ" ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ ਸੀ

ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ । ਉਸ ਵਕਤ ਡਾਕਟਰ ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਸਮਝ ਵੀ
ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਵੀ । ਇੰਨਾਂ ਸੁਣਦੇ ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਸੋਚੀ ਤਾਂ ਪਈ
ਪਰ ਹੁਣ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜੰਝ ਨੇ ਆਉਣਾ ਸੀ , ਉਸਨੇ
ਅਪਣੀ ਇਸ ਸੋਚ ਨੂੰ ਓਥੇ ਹੀ ਦੱਬ ਦਿੱਤਾ।

ਅਖੀਰ ਅੱਜ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਦਿਨ ਵੀ ਆ ਗਿਆ।
ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਅਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ
ਹਾਲੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਾ। ਉਸਨੇ ਅਪਣੇ ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੇ
ਕਰਨੇ ਨੇ। ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਬੋਲੀ ਪੁੱਤ ਜੋ ਕਰਨਾ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਕਰੀ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਜਿਊਣਾ।

ਅਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੇਬੱਸ ਹੁੰਦਿਆ ਦੇਖ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਵੀ ਅੱਗੋਂ ਕੁੱਝ
ਨਾ ਬੋਲੀ ।

ਉਸ ਨੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਤਾਂ ਦੂਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਸਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵੀ
ਨਾ ਦੇਖੀ । ਸਭ ਕੁੱਝ ਇੰਨਾ ਜਲਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਝ
ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਇਹ ਹੋ ਕੀ ਰਿਹਾ। ਦੋ
ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲੀ ਤੇ
ਉਸਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਲਾਸ਼ ਜਿਹੀ ਜਾਪਦੀ ।

ਜੇ ਦਿਨ ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਜਾਂ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਤੇ

ਸਭ ਤੋਂ ਖਾਸ ਦਿਨ ਹੁੰਦਾ ਓਹੀ ਦਿਨ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਬੇਕਾਰ ਦਿਨ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਇਸ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਏਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਰਮਾਨ ਵੀ ਵਿੱਚ ਕਿਧਰੇ ਦੱਬ ਕੇ ਮਰ ਜਾਣਗੇ। ਉਸਨੇ ਜੋ ਜੋ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖੇ ਸਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਟੁੱਟ ਦੇ ਦਿਸ ਰਹੇ ਸਨ । ਉਸਨੂੰ ਯਾਦ ਆ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਇੱਕ ਕੱਚ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਟੁੱਟਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਤੇ ਖੂਨ ਵਗਣ ਲੱਗਾ। ਓਸੇ ਕੱਚ ਦੇ ਗਿਲਾਸ ਵਾਂਗ ਅੱਜ ਉਸਨੂੰ ਅਪਣੇ ਸੁਪਨੇ ਵੀ ਟੁੱਟਦੇ ਦਿਸ ਰਹੇ ਸਨ । ਜਿਸਦੇ ਟੁੱਟਣ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਖੂਨ ਨਾ ਨਿਕਲਿਆ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਦਿਲ ਤੇ ਇਸ ਜ਼ਖਮ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਡੁੱਖਾ ਅਸਰ ਹੋਇਆ । ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਦਾ ਸਰੀਰ ਹੀ ਲਾਵਾਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦ ਕਿ ਉਸਦਾ ਸਾਰਾ ਮਨ ਅਜੇ ਵੀ ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਲੁੱਕ ਕੇ ਕਿਤੇ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ । ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਥਰੂ ਕਿਰਦੇ ਤੇ ਹਰੇਕ ਲਾਵ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਫੜ ਦੀ । ਕਦੇ ਉਸਦੇ ਜਿੱਤੇ ਹੋਏ ਮੈਡਲ ਉਸਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਗਾਯਬ ਹੁੰਦੇ , ਕਦੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਾਲੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਜੋ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮੂਰੇ ਉਸਨੂੰ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਫੂਕਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ । ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੀ ਕਹੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਵੀ ਉਸ

ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁੰਜਦੀ ਸੁਣਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ।

ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿੰਨਾਂ ਉਸਨੇ ਦਰਦ ਸਿਹਾ, ਸਾਰਾ ਦਰਦ
ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਅਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਗਲ ਲੱਗ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਥਰੂ ਬਹਾਨੇ
ਵਹਾਅ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਤੇ ਅਖੀਰ ਉਸਨੂੰ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ
ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਗੱਡੀ ਤੁਰ ਪਈ। ਬਸੰਤ ਕੋਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਗੱਡੀ ਨੂੰ
ਦੇਖਦੀ ਰਹੀ ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉਸਨੂੰ ਦੇਖ
ਸਕਦੀਆਂ ਤੇ ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਉਹ ਗੱਡੀ ਧੁੰਦਲੀ ਧੁੰਦਲੀ ਦਿਸਦੀ
ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਦੀ ਗਾਯਬ ਹੋ ਗਈ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਇੰਝ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ
ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਜੇਲ੍ਹ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਸੁਪਨਿਆਂ
ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ ।

ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਮੈਡਲ ਮੈਂ ਵੀ ਲੈਕੇ ਆਈ ਸੀ
ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਵੀ ਘੁੱਟ ਗਲ ਲਾਈ ਸੀ,
ਮੇਰੇ ਸੁਪਨੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਖੋ ਰਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ
ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕਿਉਂ ਮੈਂ ਰਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ।

ਕਿਸਮਤ ਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ

ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ
ਮਿਲੀ ਨਾ ਖੁਸ਼ੀ ਕਦੇ
ਰੱਬ ਦੇ ਵਰਦਾਨ ਵਿੱਚ,
ਓਸੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਲੁਕ
ਕਿਉਂ ਰੇ ਰਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,
ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਵੇਲੇ
ਕਿਉਂ ਸੈ ਰਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ॥

*****

 ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪ ਸਭ ਜੀ ਦਾ ਦਿਲੋਂ
ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਸਾਡੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ
ਦੱਸਿਓ ਕਿ ਥੋਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਕਿੱਦਾਂ ਦੀ ਲੱਗੀ।

ਨੋਟ :- ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਅਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਕਹਾਣੀ
ਦਾ ਅਗਲਾ ਭਾਗ ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਇਸ ਨੰਬਰ ਤੇ
ਸੰਪਰਕ ਜਾਂ ਵਾੱਟਸਅੱਪ ਤੇ ਮੈਸੇਜ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ

(94656-66693)

.... ਜਿੰਨੇ ਸੌਖੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਉਨੇ ਸੌਖੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।
ਪਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਜਲਦ ਹਾਰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਚੈ ਨਹੀਂ ਸੀ।
ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਸਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੁੱਟ ਗਈ ਤੇ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਵੀ ਹੋ
ਗਿਆ।

... ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਜਾਣਾ ਗੇ ਕਿ
ਉਸਦੇ ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੇ ਹੋਏ ਜਾ ਨਹੀਂ, ਜਾਂ ਉਸਨੇ ਵੀ ਬਾਕੀ ਕੁੜੀਆ
ਵਾਂਗ ਹਾਰ ਮੰਨ ਲਈ।

ਬਹੁਤ ਜ਼ਲਦ - - (ਭਾਗ - ਦੂਜਾ) .....

ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ
ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ,

ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ - - -

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਹਰਸਿਮਰਨ ਕੌਰ,

ਪਰਵੀਨ ਰੱਖੜਾ,

ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਇਪੁਰ।

ਲੇਖਕ - ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ